

**Norwegian Journal of
development of the
International Science**

№98 2022

NORWEGIAN JOURNAL OF DEVELOPMENT OF THE INTERNATIONAL SCIENCE

№98/2022

Norwegian Journal of development of the International Science

ISSN 3453-9875

It was established in November 2016 with support from the Norwegian Academy of Science.

DESCRIPTION

The Scientific journal “Norwegian Journal of development of the International Science” is issued 24 times a year and is a scientific publication on topical problems of science.

Editor in chief – Karin Kristiansen (University of Oslo, Norway)

The assistant of the editor in chief – Olof Hansen

- James Smith (University of Birmingham, UK)
- Kristian Nilsen (University Centre in Svalbard, Norway)
- Arne Jensen (Norwegian University of Science and Technology, Norway)
- Sander Svein (University of Tromsø, Norway)
- Lena Meyer (University of Gothenburg, Sweden)
- Hans Rasmussen (University of Southern Denmark, Denmark)
- Chantal Girard (ESC Rennes School of Business, France)
- Ann Claes (University of Groningen, Netherlands)
- Ingrid Karlsen (University of Oslo, Norway)
- Terje Gruterson (Norwegian Institute of Public Health, Norway)
- Sander Langfjord (University Hospital, Norway)
- Fredrik Mardosas (Oslo and Akershus University College, Norway)
- Emil Berger (Ministry of Agriculture and Food, Norway)
- Sofie Olsen (BioFokus, Norway)
- Rolf Ulrich Becker (University of Duisburg-Essen, Germany)
- Lutz Jäncke (University of Zürich, Switzerland)
- Elizabeth Davies (University of Glasgow, UK)
- Chan Jiang (Peking University, China) and other independent experts

1000 copies

Norwegian Journal of development of the International Science

Iduns gate 4A, 0178, Oslo, Norway

email: publish@njd-iscience.com

site: <http://www.njd-iscience.com>

CONTENT

BIOLOGICAL SCIENCES

- Shukurov O., Egamberdieva D., Jabbarov Z.**
EFFECT OF BIOCHAR ON SOIL N, P, K CONTENT, PH, ENZYME
ACTIVITY AND SOIL WATER HOLDING CAPACITY..... 3
- Azimova N., Karimov H., Khamidova Kh.,
Khaytbaeva N., Sadikova S., Sherkulova J.**
MICROMYCETES - PATHOGENS OF DISEASES OF SOLANO
CROPS..... 6
- Talibova L.**
THE UNIQUE ROLE OF THE NATURAL RESOURCES OF THE
NAKHCHIVAN AUTONOMOUS REPUBLIC AZERBAIJAN IN
THE HUMAN BODY10

CHEMICAL SCIENCES

- Obushenko T.,
Tolstopalova N., Tereshchenko M.**
ADSORBENT FOR PHOSPHATE REMOVAL..... 14

EARTH SCIENCES

- Hasanli K.**
STUDY OF THE CHANGE OF THE HETEROGENEITY
CHARACTERISTICS OF THE COLLECTORS ON THE BASIS OF
GEOPHYSICAL DATA 19
- Alibekova E.**
STUDY OF LOW-AMPLITUDE TECTONIC FAULTS ATTRIBUTE
ANALYSIS OF SEISMIC ATTRIBUTES IN THE AREA GOUSANS
OF THE ABSHERON OIL AND GAS REGION22

MEDICAL SCIENCES

- Musayev E., Arkhmammadov A., Aliyev M.**
CHANGES OCCURRING IN THE BONE TISSUE OF A SINGLE
IMPLANT..... 29
- Yagubova F., Kalbiyeva N., Mammadova Ay.**
THERAPEUTIC PREPARATION BEFORE PROSTHETICS WITH
CERAMIC-METAL STRUCTURES 31
- Mirkhamidova N.,
Usmankhodjaeva A., Artikkhodjaeva D.**
CLINICAL FEATURES OF SEXUAL DYSFUNCTIONS IN WOMEN
WITH NEUROLOGICAL DISEASES 33
- Karimov M., Zufarov P.,
Sobirova G., Mnajov K.**
MODERN APPROACHES TO THE MANAGEMENT OF
PATIENTS WITH FUNCTIONAL DYSPEPSIA.....36
- Karimov M., Sobirova G., Manzitova V.**
POSSIBILITIES OF APPLICATION OF TELETHERAPY AND
TELEREHABILITATION IN UZBEKISTAN40

PEDAGOGICAL SCIENCES

- Alishova Ai.**
LEADERSHIP AS A PERSONAL QUALITY OF TEACHER IN
SECONDARY EDUCATION SCHOOL 42
- Pylypko O., Pylypko A., Radutnyi B.**
THE COMPARATIVE ANALYSIS OF THE DEGREE OF
INFLUENCE OF ANTHROPOMETRIC PARAMETERS ON THE
RESULT OF OVERCOMING BY HIGHLY QUALIFIED ATHLETES
THE DISTANCE OF 100 METERS BY DIFFERENT STYLES..... 44
- Khomyk T., Liubenko L.**
FEATURES OF THE PARTNERSHIP OF THE FAMILY AND THE
SPEECH THERAPIST IN THE PROCESS OF SPEECH THERAPY
WORK IN THE CONDITIONS OF PRIVATE PRACTICE 49
- Zhartybayeva Zh., Kdyrbaeva A.**
FORMATION OF COMMUNICATIVE COMPETENCE OF
PRIMARY SCHOOL STUDENTS AT MATH LESSONS55
- Zaskaleta S., Buhlai N.**
IMPLEMENTATION OF INNOVATIONS IN INSTITUTIONS OF
HIGHER EDUCATION: EXPERIENCE, PROBLEMS,
PROSPECTS59

TECHNICAL SCIENCES

- Lytvyn O., Stepaniuk A.**
MODERNIZATION OF PETROL CLEANING PLANT WITH
DEVELOPMENT OF RECTIFICATION COLUMN..... 62
- Lapshin Yu.**
PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF TOWERLESS WIND
POWER (part two).....66

FEATURES OF THE PARTNERSHIP OF THE FAMILY AND THE SPEECH THERAPIST IN THE PROCESS OF SPEECH THERAPY WORK IN THE CONDITIONS OF PRIVATE PRACTICE**Khomyk T.,***PhD in Pedagogy, Senior teacher of the department of special and inclusive education of the Faculty of Psychology, Social Work and Special Education, Borys Grinchenko Kyiv University, Kyiv, Ukraine***Liubenko L.***students of the special and inclusive education of the Faculty of Psychology, Social Work and Special Education, Borys Grinchenko Kyiv University, Kyiv, Ukraine***ОСОБЛИВОСТІ ПАРТНЕРСТВА РОДИНИ ТА ЛОГОПЕДА В ПРОЦЕСІ ЛОГОПЕДИЧНОЇ РОБОТИ В УМОВАХ ПРИВАТНОЇ ПРАКТИКИ****Хомик Т.В.***кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Факультету психології, соціальної роботи та інклюзивної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, Київ, Україна***Любенко Л.В.***студентка кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Факультету психології, соціальної роботи та інклюзивної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, Київ, Україна*<https://doi.org/10.5281/zenodo.7437459>**Abstract**

The work reveals the essence of the partnership between the family and the speech therapist in the process of implementing corrective speech therapy on a child with speech disorders. The authors presented the results of a survey of parents of children of the specified category in order to determine the characteristics of their interaction with a speech therapist in private practice. The obtained data state insufficient pedagogical awareness of parents regarding the completion of tasks at home and motivational support of the child, which affects effective interaction with the speech therapist. Further research perspectives include the development of methodological tools for improving partnerships within private speech therapy practice.

Анотація

У роботі розкрито сутність партнерства між родиною та логопедом в процесі здійснення корекційно-логопедичного впливу на дитину з порушеннями мовлення. Авторами представлено результати проведеного анкетування батьків дітей означеної категорії з метою визначення особливостей їхньої взаємодії з логопедом в умовах приватної практики. Отримані дані констатують недостатню педагогічну обізнаність батьків щодо виконань завдань вдома та мотиваційної підтримки дитини, що впливає на ефективну взаємодію з логопедом. Подальшими перспективами дослідження є розробка методичного інструментарію щодо вдосконалення партнерства в межах приватної логопедичної практики.

Keywords: partnership, interaction, speech therapist, family, children with speech disorders, private practice.**Ключові слова:** партнерство, взаємодія, логопед, батьки, діти з порушеннями мовлення, приватна практика.

Вступ. Останнім часом все більше постає питання про роль батьків у корекційному процесі дитини. Адже існує думка, що лише фахівець з певної спрямованості має вплив на розвиток дитини. З цього питання є безліч думок різних науковців та практиків, які розглядають партнерство батьків з логопедами з різних сторін. Партнерство між фахівцями та батьками є основоположним в освітньому середовищі, і будь-які труднощі, непорозуміння можуть негативно впливати на навчальний процес дитини. Адже ефективна співпраця можлива лише за умови сформованості у батьків та педагогів готовності до взаємодії на рівних, партнерських засадах з опорою на обов'язковість виконання взятих на себе зобов'язань. Для вірної, ефективної та результативної організації процесу взаємодії головним є порозуміння та готовність співпрацювати, але не менш важливим є загальна оцінка потреб батьків

дитини з порушеннями мовлення щодо партнерства з логопедом.

Отже, метою статті є висвітлення результатів дослідження процесу партнерства між родиною та логопедом і визначення його особливостей під час здійснення корекційно-логопедичного впливу на дитину з порушеннями мовлення в умовах приватної практики.

Відповідно до мети було окреслено такі завдання: 1) проаналізувати стан вивчення питання партнерства родини та фахівця у спеціальній психолого-педагогічній літературі; 2) розробити анкету щодо дослідження взаємодії батьків та логопеда під час логопедичної роботи та визначити особливості даного процесу в умовах приватної практики; 3) за результатами проведеного дослідження обґрунтувати рекомендації задля ефективного партнерства родин дітей з порушеннями мовлення та

логопеда з метою вдосконалення системи організації логопедичної роботи в умовах приватної практики.

Методи дослідження: аналіз наукових праць щодо проблеми партнерства родини та логопеда в процесі ефективної логопедичної роботи з метою визначення науково-теоретичних засад дослідження особливостей взаємодії родини та логопеда в процесі корекційно-логопедичного впливу; надалі відбувалася статистична обробка експериментальних даних та формулювалися висновки щодо рекомендацій з акцентом на педагогічну обізнаність батьків щодо мовленнєвого розвитку дитини.

Аналіз публікацій. Аналіз сучасних напрацювань вітчизняних та зарубіжних дослідників дозволяє зазначити, що партнерство має різні прояви та значення. Воно відіграє значну роль в усіх складових життя, а особливо в стосунках родини та фахівців освітніх закладів (І. Ворожцова, Г. Горська, І. Іванова, О. Коханова, В. Караковський, С. Миронова, В. Моргун, О. Новоженіна, Г. Татаринцева, Г. Чернявська та ін.). Партнерство як форма взаємодії між батьками та педагогічним колективом має рушійну силу в навчально-виховному процесі та звісно, забезпечує низку позитивних змін: вплив на розвиток читання в учнів, загальну психоемоційну складову та успішність навчання [4; 6; 7].

Дослідження поняття партнерство в системі освіти з різних аспектів здійснювали Л. Луговська, О. Олійникова, Л. Ніколенко, Н. Черв'якова та ін. Зокрема, сутність, функції та особливості соціального партнерства розкрито в напрацюваннях Л. Луговської, О. Олійникової. В той час, В. Кравчинська, Л. Ніколенко, Н. Черв'яков вивчають загальні принципи та сутність педагогіки партнерства, створення інноваційного освітнього середовища шляхом розвитку партнерської взаємодії.

В ході опрацювання психолого-педагогічної літератури констатовано, що співпраця закладу освіти із родиною дитини, їх об'єднані зусилля та взаємодія забезпечують всебічний розвиток особистості дитини. Цю думку розділяли як класики педагогічної царини А. Макаренко, М. Стельмахович, В. Сухомлинський, К. Ушинський, С. Шацький та ін., так і сучасні дослідники в різноманітних баченнях окресленої проблеми (Т. Ілляшенко, А. Король, О. Мартинчук, Т. Скрипник та ін.). Процес залучення батьків у виховний процес дошкільного закладу є актуальним питанням сучасних дискусій. Про це засвідчують закордонні напрацювання М. Banasiak, М. Bulery, R. Wawzyniak, I. Dzieżgowska, M. Kendra, M. Łobotski, M. Mendel, A. Porai, J. Radzevycha, A. Sawicz, E. TremPAL, M. Szymański та ін. Розвиток партнерства дошкільного закладу і сім'ї в теорії й практиці окреслено в наукових доробках Н. Hrebska, K. Denek, A. Kaminsky, P. Kovolik, V. Mas, S. Novak, R. Pakhotsinsky та ін. [8; 9].

Звертаючись до законодавчої бази України та керуючись ключовими законами відмітити певні закономірності щодо ролі партнерства між фахівцем та родиною. Наприклад, Закон України «Про дошкільну освіту» свідчить, що сім'я зобов'язана

сприяти здобуттю дитиною освіти у дошкільних та інших навчальних закладах або забезпечити відповідну освіту її в сім'ї. Наголошується, що відвідування дитиною дошкільного навчального закладу не звільняє сім'ю від обов'язку виховувати, розвивати і навчати її в родинному колі. Адже батьки, або особи, які їх замінюють, несуть відповідальність перед суспільством і державою за розвиток, виховання та навчання дітей, а також збереження їх життя, здоров'я, людської гідності [3].

Своєю чергою, К. de Wit в процесі вивчення особливостей взаємодії фахівця з батьками наголошує, що вчителі несуть відповідальність за успішність дитини лише перед батьками, а не перед державними інституціями (міністерством освіти, закладом освіти тощо). А батьки розуміють, що без їх активної участі неможливо досягнути позитивних результатів в навчально-виховному процесі. Даній тенденції варто дотримуватися і в процесі здійснення корекційно-логопедичного впливу на дітей з порушеннями мовлення [10].

Родина є найбільш задіяною в процесі корекційної роботи з дитиною, адже проводять зі своїми дітьми найбільше часу і знають їх краще за інших. Звісно, фахівці вважають батьків експертами з питань, що стосуються їхніх дітей, а себе – уповноваженими з питань розвитку й освіти дітей в цілому. Активна співпраця вчителів та батьків подвоює ресурси та знання, і вони позитивно впливають на розвиток дитини. Як засвідчують досліді С. Єфімової є родини, які повністю задоволені своєю взаємодією з фахівцями, а є ті, які не мають довіри та намагаються триматися осторонь. Звісно, якщо представники родини активно залучені до навчання дитини, обговорень з вчителями, то така командна робота ефективно впливає на розвиток їх чада. Інша справа, коли родина не бере участі у навчальних питаннях, адже це за собою несе негативні наслідки [2].

Спостереження вчителів-практиків підтверджують твердження, що під час спілкування від батьків найчастіше можна дізнатися багато нового про дитину. Налагоджені стосунки між педагогами та родинами повинні бути позитивні, довірливі, які сприяють тому, що в сім'ях росте відчуття впевненості та заспокоєння щодо своєї дитини. Батькам вкрай потрібно відчувати, що вчителі та фахівці спілкуються з ними на рівних, не ставивши свій статус вище за інших. В першу чергу, спеціалісти не повинні з висока дивитися на батьків дітей з порушеннями мовлення, адже представники родини оцінюють саме простоту та відкритість вчителів та інших фахівців. Водночас, фахівцям варто мотивувати їх на залучення в процес виховання та навчання власної дитини з особливими потребами. Звісно, спеціалістам необхідно також прислуховуватися до і думки батьків та підтримувати їхні ініціативи щодо покращення процесу виховання. Тобто, має відбуватися взаємний обмін ідеями, думками та пропозиціями щодо вдосконалення методик і технік навчально-виховного процесу. Але у цих відношеннях можуть з'явитися дві крайності: повна залежність батьків від вчителів чи, навпаки,

їх повна незалежність віддаленість від педагогічного працівника [6].

Водночас, О. Бистранівська вважає, що участь батьків в логопедичній роботі має певні труднощі, серед яких найбільшим бар'єром виступає те що батьки повністю перекладають відповідальність на виховання та подолання порушень мовлення на логопеда. Наступні труднощі полягають у тому, що батьки не звертають увагу на наявні труднощі мовленнєвого розвитку, вважають, що дитина «виговориться», а також не мають уявлення про роботу логопеда та як організовується і реалізується процес логопедичного втручання [1].

З метою досягнення найбільшої результативності роботи з розвитку мовлення дітей необхідна взаємодія логопеда з представниками родини. Звісно, головними у вихованні своєї малечі є батьки. Але не всі вони володіють відповідними знаннями, необхідними для правильного виховання та розвитку дитини, яка потребує ефективного корекційно-логопедичного впливу. Партнерські відносини не завжди можна достатньо проявити через традиційні форми взаємодії фахівця та батьків (збори, консультації, дні відкритих дверей тощо). Адже вони недостатньо створюють умови для налагодження спільної діяльності. Часто батьки залишаються сторонніми спостерігачами, а не активними учасниками корекційного освітнього процесу. Окрім того, вони певною мірою звикають до мовлення дітей і можуть не помічати в ньому недоліків, а тому і не допомагають їм засвоювати правильну вимову. Тому, необхідним кроком під час корекційно-розвиткової роботи є: допомога батькам зрозуміти, як важливо правильно формувати мовлення дітей; пояснити та продемонструвати їм в чому полягає зміст логопедичного впливу; підкреслити користь «розумних» вимог до дитини, необхідність закріплення досягнутого на заняттях тощо [7].

Отже, партнерство родини та логопеда є складним процесом, але невід'ємною умовою ефективної логопедичної роботи. Корекційний вплив вимагає єдності від батьків та спеціаліста, адже роботу фахівця над мовленням дитини на заняттях закріплюють вони (батьки) вдома, виконуючи домашнє завдання та дотримуючись наданих рекомендацій від логопеда. Тому надзвичайно важливим, у налагодженні ефективного партнерства є вибудовування тісних, довірливих взаємостосунків за участі батьків в спільному корекційно-розвитковому процесі.

Зокрема, взаємодія родини та логопеда є важливою ланкою корекційного процесу, невід'ємною умовою ефективної логопедичної роботи. Участь батьків в спільному корекційному процесі зумовлює: єдність вимог до дитини; відповідальність за виконання домашніх завдань; постійну роботу з поставленими звуками; активну участь у всіх заходах для батьків, які організовує логопед. Співпраця логопеда з батьками є запорукою ефективного та ус-

пішного розвитку корекційної роботи з виправлення мовленнєвих порушень. Саме залучення батьків до спільної логопедичної роботи дозволяють закласти основи ефективної співпраці тріаді «логопед–дитина–батьки». І на даному етапі взаємодія педагогічного колективу з батьками дітей дошкільного віку вимагає постійного вдосконалення та пошуку нових ідей для співпраці.

Тому вбачається за необхідне дослідити особливості партнерства родини та логопеда в процесі логопедичної роботи в умовах приватної практики шляхом розробки анкети для батьків дітей з порушеннями мовлення; проведенні опитування та здійсненні кількісної та якісної обробки отриманих даних.

Результати дослідження та дискусія. В основі організованого дослідження особливостей партнерства родини та логопеда в процесі логопедичної роботи було використано напрацювання провідних українських вчених Ю. Рібцун «Співпраця вчителя-логопеда з батьками» (2011) та Т. Федій «Анкета для батьків. Мовлення моєї дитини» (2021). Вони лягли в основу розробки анкети, питання якої передбачало опитування батьків та/або членів родин означеної категорії дітей дошкільного віку, які відвідували логопеда в приватному закладі. Базою проведення експерименту було обрано Дитячий клуб «Реек-А-Вoo» с. Петропавлівська Борщагівка Києво-Святошинського району Київської області, яке здійснювалося протягом вересня-жовтня 2022 року. Загалом, у досліді взяло участь 14 батьків та/або членів родин.

Структура розробленої анкети складалася з 30 питань різного типу та виду складності, що спрямовані на виявлення складнощів при співпраці з логопедом та рекомендацій батьків щодо їх партнерства. Розроблене опитування структуровано з основних анкетних даних, даних про навчальний заклад дитини, а також відомостей про відвідування логопедичних занять, які спрямовані на виявлення особливостей взаємодії з логопедом, а також вдосконалення даного процесу, що є важливим саме для удосконалення партнерства між родиною та логопедом.

Опитування проводилася в онлайн-форматі за допомогою цифрових інструментів Google з використанням ресурсу GoogleForms в процесі створення анкети-онлайн «Анкета щодо дослідження особливостей партнерства родини та логопеда в процесі корекційної роботи».

Узагальнені основні результати проведеного дослідження репрезентовано в таблицях та діаграмах, які представлені нижче.

Одним із ключових питань анкети було визначення відвідування дитиною з порушеннями мовлення дошкільного закладу. Серед опитаних реципієнтів було отримано такі дані: 21% батьків зазначили, що їхні діти не відвідують заклад освіти. А 79% реципієнтів вказали, що їхні діти відвідують заклад освіти (див. *Рис. 1*).

Рис. 1 Відвідування закладу освіти дітьми

Також важливим було конкретизувати тип дошкільного закладу, який відвідують діти. Отримані дані вказують, що загальний дошкільний заклад відвідує 79% дітей та 21% не відвідує жодного закладу освіти. Важливо зазначити, що до даного питання було включено пункт про дошкільний заклад компенсуючого типу для дітей із порушенням мовлення. Однак батьки відзначали, що даний тип закладу для дітей із порушенням мовлення не відвідує жодна дитина. Причину такої відповіді можна лише спрогнозувати за результатами проведених усних бесід між родиною та логопедом, під час

яких спостерігається необізнаність батьків у повних назвах та типах закладів, який відвідує дитина.

Аналогічні показники у відсотковому співвідношенні (79% - так (відвідують) та 21% - ні (не відвідують) було отримано в результаті уточнення даних щодо відвідування дітьми дошкільного віку занять з логопедом.

З метою з'ясування формату відвідування фахівця, реципієнтам було запропоновано вказати форму співпраці: відвідування дітьми логопеда в державному дошкільному закладі чи співпраця з логопедом в приватному порядку. Отримані дані вказано на Рис. 2.

Рис. 2 Формат співпраці з логопедом

Отже, відповіді засвідчують, що 86% реципієнтів відвідують логопеда в приватному порядку. І лише дві дитини займаються з логопедом в державному дошкільному закладі. Це всього 14% від загальної кількості реципієнтів.

Надважливим і головним питанням, на нашу думку, було про те чого не вистачає батькам при взаємодії з логопедом. Узагальнені дані показники запропоновано на Рис. 3. Так, в результаті маємо:

7% батьків очікують, що будуть розуміти причину порушення мовлення. Ще 14% реципієнтів, які хочуть дізнатися про необхідну кількість занять для повної корекції, а також 21% відповіді батьків про те щоб дізнатися як виконувати завдання вдома. Варто зазначити, що більшості (57%) батьків вистачає інформації від логопеда, і в кінцевому результаті хочуть бачити виправлення мовлення дитини.

Рис. 3 Інформація, якої не вистачає при взаємодії з логопедом

Задля якісного здійснення аналізу отриманих даних реципієнтам було запропоновано відкрите питання про рекомендації щодо вдосконалення процесу взаємодії батьків/членів родини з логопедом. Це питання важливе, на нашу думку, оскільки якість логопедичного процесу залежить від усіх його учасників.

Отже, узагальнений варіант отриманих даних репрезентовано на Рис.4. 36% батьків свідчать, що є необхідність у розробці рекомендацій (буклетів)

щодо виконань завдань вдома з дитиною. Також ця група реципієнтів уточнює, що хотіли би бачити план занять або влаштовувати бесіди з логопедом з приводу цієї пропозиції. Тобто, батьки хочуть бачити та розуміти послідовність занять, їх поетапність, тематику, орієнтуватися у можливому змісті тощо. При цьому, 50% опитаних підкреслюють, що їх взаємодія влаштовує. Тому, важливо підкреслити це для наших майбутніх заходів щодо удосконалення процесу взаємодії батьків з логопедами.

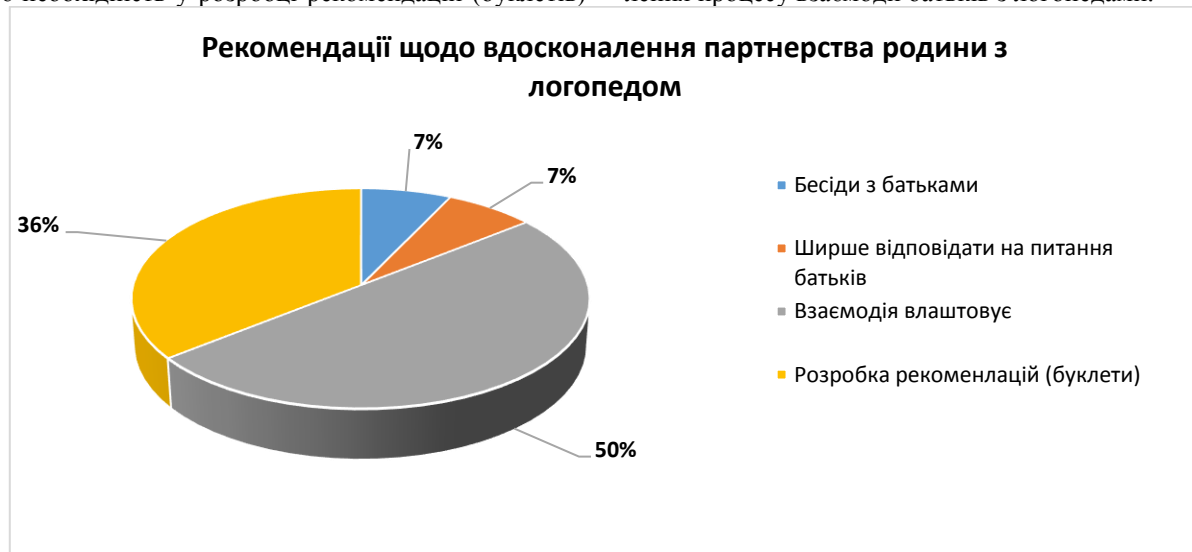

Рис. 4 Рекомендації щодо вдосконалення партнерства родини з логопедом

За результатами проведеного експерименту було виявлено, що під час надання відповідей батьки часто не повністю розуміли зміст питання, причиною такого може бути педагогічна необізнаність. Отже, в підсумку отримано такі результати: більшість батьків не відвідують логопедичні заняття (70%), при цьому 78% реципієнтів все одно вважають себе повноцінними учасниками корекційного впливу на мовлення дитини. Припускається, що батьки хотіли б бути залученими у корекційно-розвивальний процес, але з тих чи інших причин відвідування логопеда стає основною допомогою дитині і власних зусиль батьки не докладають. Необхідність у розробці рекомендацій

засвідчили 36% батьків. При цьому, більшість (50%) опитаних підкреслили, що їх взаємодія влаштовує. Такі відповіді можуть бути наслідком того, що батьки бояться змін у процесі партнерства з логопедом, більшого залучення до розвитку мовлення власної дитини та інші страхи та перепони. Таке залучення родини в логопедичний процес, може бути зумовлене і тим що, більшість (65%) реципієнтів відмітили, що активність з дитиною вдома займає від 1 до 3 годин на день.

Тому, припускається, що в тріаді «логопед-дитина-батьки» є досить складні моменти в організації партнерства. В цьому, можливо, є труднощі і ло-

гопедів, які не шукають шляхів реалізації в залученні родини до процесу подолання мовленнєвих труднощів, і батьків, які віддають дитину на логопедичне заняття, і вважають, що це все, що вони можуть зробити.

Отже, отримані результати проведеного анкетування представників родин, їх статистична обробка дозволили сформулювати висновки щодо наявності потреби у розробці рекомендацій з акцентом на педагогічну обізнаність батьків щодо мовленнєвого розвитку дитини.

Загальний зміст запропонованих рекомендацій задля ефективного партнерства родин дітей з порушеннями мовлення та логопеда з метою вдосконалення системи організації логопедичної роботи в умовах приватної практики був розподілений на три окремих блоки в залежності від тих запитів і труднощів, які були виявлені під час аналізу відповідей анкети.

Блок «Заохочення дитини». До цього блоку нами було додано ключові моменти мотивації дитини до заняття, рекомендації батькам про можливість заохочень дитини, причини відвідування логопеда, тощо.

Блок «Родинний супровід» має на меті підвищити педагогічну обізнаність та навчити батьків: виконувати завдання від логопеда вдома з дитиною якісно та результативно; вміло підбирати слова аби не виникало конфліктів; залучати ігровий процес в ході виконання вправ; підтримувати дитину; правильно вводити логопедичні вправи в режим дня, тощо.

Блок «Пропедевтика порушень мовлення» включає в себе: відомості про періоди мовленнєвого розвитку; перші ознаки відхилення від норми мовленнєвого розвитку (від 3-ьох до 6-ти років); особливості супроводу родини для пропедевтики порушень мовлення дитини.

Варто відмітити, що до виокремлених блоків розроблено міні-презентації з того чи іншого актуального питання з узагальненої схеми, які складають відповідну теку інформаційних матеріалів.

Висновки. Відповідно, залучивши батьків та логопедів було отримано позитивні відгуки, уточнюючі питання та рекомендації. Варто відзначити, що з усних відповідей представників родин, можна зробити висновок, що такий формат співпраці раніше для них не використовували. Розроблені реко-

мендації містять враховані труднощі з якими стикаються батьки, їхнє бачення партнерства та загальні актуальні теми, на які вказали реципієнти при проходженні анкети.

Перспективним напрямом подальших наукових розвідок є те, що анкетування можна проводити і для логопедів-практиків, адже взаємодія завжди має дві сторони, і це дасть можливість розширити апробацію результатів дослідження.

Список літератури:

1. Бистранівська О. Співпраця учителя-логопеда з батьками дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку. Редакційна колегія, 2022. С. 32-37
2. Єфімова С. М. Налагодження партнерських стосунків з родинами. Інклюзивна школа: особливості організації та управління: навчально-методичний посібник. За заг. ред. Даниленко Л. І. Київ. 2007. С. 25-30
3. Закон України «Про дошкільну освіту». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text> (дата звернення: 21.09.2022)
4. Іванова. Ю. В Дошкільний логопункт: документація, планування та організація роботи. М.: Видавництво ГНОМ. 2008. С. 7-23
5. Кисличенко В. А. Конопляста С. Ю. Логопедичний супровід сім'ї, в якій виховується дитина з порушеннями мовлення: монографія. Миколаїв: Іліон, 2016. 218 с.
6. Коханова О. П. Психологія партнерської взаємодії в освіті : навч.-метод. посіб. Київ : ПП Щербатих О. В., 2011. 104 с.
7. Миронова С. П. Робота фахівців з сім'ями, які виховують дітей з особливими освітніми потребами. Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки) : зб. наук. праць. Кам'янець-Подільський: ПП Медобори-2006, 2017. Вип. 9. С. 125-134
8. Bulera M., Zuchelkowska, K. Edukacja przedszkolna z partnerskim udzialem rodzicow. Torun, Poland, 2006. С. 19-29
9. Duraj-Nowakowa K., Planowanie integrowania edukacji wczesnoszkolnej: założenia i scenariusze zajęć, Wyd. Wszechnicy Świętokrzyskiej, Kielce 2001 i II wydanie tamże. 2004. С. 56-80
10. K. de Wit. Cooperation between school and parents. In the interests of the child. Postmethodology. Dutch education. 2009. 5-6 (89-90). P. 69-70